

BUTALL

ΠΕΤΑΛΟΥΔΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ: ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 5: ΑΝΑΦΟΡΑ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

30/7/2020

Βασιλική Κατή, Όλγα Τζωρτζακάκη

Εργαστήριο Διατήρησης της Βιοποικιλότητας

Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών & Τεχνολογιών,

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν παραδοτέο είναι το πέμπτο παραδοτέο του προγράμματος «BUTALL: Πεταλούδες της Ελλάδας: συνδέοντας την επιστήμη με την κοινωνία», το οποίο υλοποιείται από το Εργαστήριο Διατήρησης της Βιοποικιλότητας του Τμήματος Βιολογικών Εφαρμογών & Τεχνολογιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, με Επιστημονικά Υπεύθυνη την Αν. Καθ. Βασιλική Κατή. Υποβάλλεται στο Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (Ε.Κ.Π.Α.Α.), το οποίο χρηματοδοτεί το εν λόγω έργο ως Αναθετούσα Αρχή, με βάση την από 1/6/2019 σύμβαση μεταξύ του Ε.Κ.Π.Α.Α., της Επιστημονικά Υπεύθυνης και του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων – Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας-Ε.Λ.Κ.Ε.

Στο Π5 εργάστηκαν οι Β. Κατή, Δρ. Ο. Τζωρτζακάκη, άνευ αμοιβής, με βάση την ως άνω πρόταση. Το Παραδοτέο 5 φέρει τον τίτλο «Π5: Αναφορά εθελοντικών δράσεων. Τύπος: Αναφορά (pdf). Περιγραφή: Αναφορά των πιλοτικών δράσεων εκπαίδευσης εθελοντών και γνωστοποίησης του έργου στο ευρύ κοινό. Δράση 5: Ενεργοποίηση-Εκπαίδευση εθελοντών του Πακέτου Εργασίας 2: Αυτοματοποίηση συλλογής δεδομένων.

ΔΡΑΣΕΙΣ

Σημειώνεται πως οι δράσεις που παρουσιάζονται στην παρούσα αναφορά δεν ήταν δεσμευτικές ως προς τη σύμβαση, και δεν είχαν προβλεφθεί αμοιβές για την υλοποίησή τους από την ομάδα του έργου. Σημειώνεται πως λόγοι ανωτέρας βίας δεν επέτρεψαν τη διενέργεια παρά μίας μόνο δράσης εκπαίδευσης των εθελοντών στο πεδίο. Η δραστηριότητα όμως ήταν ιδιαίτερα έντονη στον τομέα της ενεργοποίησης και ευαισθητοποίησης των εθελοντών. Σας γνωστοποιούνται οι δράσεις μας στο πλαίσιο του COVID 19.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ

Εκπαιδεύτηκαν οι φοιτητές του Τμήματος Βιολογικών Εφαρμογών & Τεχνολογιών στο πλαίσιο του μαθήματος «Οικολογία πεδίου» το Μάιο του 2019 από την κα Ο. Τζωρτζακάκη. Η εκπαίδευση περιλάμβανε παρουσίαση (power point) για τον κόσμο των πεταλούδων, εκπαίδευση στο πεδίο για την αναγνώριση των ειδών και φωτογραφική τεκμηρίωση. Η δειγματοληψία έγινε μέσω διαδρομών, η αναγνώριση με οδηγούς πεδίου και επιπλέον η εισαγωγή των δεδομένων σε σχετική βάση δεδομένων. Στους φοιτητές γνωστοποιήθηκε το πρόγραμμα BUTALL και η προοπτική της μελλοντικής εθελοντικής συμμετοχής τους για τη συλλογή δεδομένων στο πεδίο με τη χρήση της σχετικής εφαρμογής από το έτος 2020.

Δεν ήταν δυνατή η πραγματοποίηση περαιτέρω δράσεων εκπαίδευσης το έτος 2019, λόγω (α) αδυναμίας έγκαιρης προμήθειας του εξοπλισμού για διοικητικούς λόγους εκτός δικαιοδοσίας της Ε.Υ, με την έναρξη του έργου στον ΕΛΚΕ του Παν/ου Ιωαννίνων να τοποθετείται μετά τη δειγματοληπτική περίοδο που ορίζεται από τη φαινολογία των πεταλούδων (άνοιξη). (β) αναγκαστική ιατρική άδεια της Ε.Υ. δύο μηνών. Τέλος, Καμία δράση εκπαίδευσης των εθελοντών δεν πραγματοποιήθηκε έτος 2020 λόγω της πανδημίας του COVID 19.

Λόγω των ιδιαίτερων ως άνω συνθηκών, και εφόσον οι συνθήκες της πανδημίας το επιτρέψουν, η πιλοτική εκπαίδευση των φοιτητών του Παν/ου Ιωαννίνων και άλλων εθελοντών της Ηπείρου και της Ελλάδας θα συνεχιστούν το 2021 και τα επόμενα έτη. Σημειώνεται πως η ενίσχυση της επιστήμης πολιτών (citizen science) με επίκεντρο τις πεταλούδες αποτελεί μακροπρόθεσμο στόχο του Εργαστηρίου Διατήρησης της Βιοποικιλότητας.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ & ΔΙΑΧΥΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Οι δράσεις ενεργοποίησης των εθελοντών και γνωστοποίησης του προγράμματος επιστήμης πολιτών για τις πεταλούδες περιλάμβαναν τα εξής:

- Γνωστοποίηση του προγράμματος BUTALL στην εθελοντική φοιτητική οικολογική ομάδα του Παν/ου Ιωαννίνων (ΦΟΙΣΙ) σε συνάντηση εργασίας (>50 φοιτητές). Η ομάδα συστήθηκε τον Μάρτιο του 2019 με πρωτοβουλία του Εργαστηρίου Διατήρησης της Βιοποικιλότητας.
- Συνάντηση με αρμόδιες Υπηρεσίες στο ΥΠΕΝ και γνωστοποίηση του προγράμματος BUTALL – συζήτηση για τις δυνατότητες αξιοποίησης των δεδομένων του προγράμματος στις γνωμοδοτήσεις και στη βιοπαρακολούθηση ως προς τα είδη της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ από το Υπουργείο [Τμήμα: Προστατευόμενες περιοχές, Διεύθυνση Βιοποικιλότητας]. Ιούνιος 2019.
- Δημιουργία ονόματος (brand name) για το πρόγραμμα εθελοντικής καταγραφής των πεταλούδων της Ελλάδας – επωνυμία apollo. Ιούνιος 2019.
- Ενημέρωση για το πρόγραμμα Apollo και το ρόλο του ΕΚΠΑΑ με ανάρτηση στην ομάδα του Facebook: «Butterflies of Moths of Greece and Cyprus» (3600 μέλη) Ιούλιος 2019.
- Δημιουργία e-mail προγράμματος: apollo.monitoring@gmail.com για επικοινωνία με τους εθελοντές
- Ανάρτηση αρχείου σε google drive με πληροφορίες για το πρόγραμμα εθελοντικής καταγραφής των πεταλούδων και συνδέσμους συμμετοχής εθελοντών. Ιούλιος 2019.
- Ενημέρωση για το πρόγραμμα εθελοντικής καταγραφής των πεταλούδων / ανάρτηση σε προσωπικό facebook με links και e-mail επικοινωνίας. Ιούλιος 2019.
- Δημιουργία ερωτηματολογίου google - δήλωση ενδιαφέροντος εθελοντών/ πρώτης εγγραφής. Το φύλλο περιελάμβανε τα προσωπικά τους δεδομένα, στοιχεία επικοινωνίας, τόπο διαμονής, την περιοχή που θα ήθελαν να αναλάβουν δράση, το επίπεδο γνώσης των πεταλούδων, τις ανάγκες τους σε εξοπλισμό, καθώς και άλλα σχόλια και προτάσεις. Αύγουστος 2019 – σήμερα.
- Ενημέρωση για το πρόγραμμα εθελοντικής καταγραφής των πεταλούδων και τους συνδέσμους εγγραφής. Αύγουστος 2019. Επικοινωνία με τους διαχειριστές της ομάδας «Butterflies of Moths of Greece and Cyprus» για την μόνιμη εμφάνιση της ανάρτησης στις [ανακοινώσεις](#)
- Επιστολή προς τις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠΕΝ και προς 3 Φ.Δ. Προστατευόμενων Περιοχών για θέματα χωροταξίας των αιολικών πάρκων, με αναφορά στο πρόγραμμα apollo (13/8/2019)
- Σύνταξη μνημονίου συνεργασίας μεταξύ Εργαστηρίου και Συνεργατών για διάθεση και χρήση δεδομένων τους
- Σύνταξη προτύπου λογιστικού φύλλου για την εισαγωγή δεδομένων από συνεργάτες
- Επιστολή προς επιστήμονες της Ελλάδας με επιστημονικό έργο επί των πεταλούδων για συμμετοχή στο πρόγραμμα. 16/8/2019
- Συνάντηση εργασίας στο Laufen (Γερμανία: λεπιδοπτερολογική συνάντηση για προγράμματα βιοπαρακολούθησης). Έγινε γνωστοποίηση του προγράμματος στους σχετικούς επιστήμονες, υπήρξε ενημέρωση για άλλα προγράμματα βιοπαρακολούθησης της Ευρώπης, και σκοπός ήταν να μεταφερθεί η εμπειρία για τη δημιουργία του Ελληνικού app σε συμβατότητα με τα λοιπά apps. Έγινε και συζήτηση για τεχνική σύνδεση ελληνικού προγράμματος με τις διεθνείς πλατφόρμες. Το ταξίδι πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο του 2019.
- Επικοινωνία με το Butterfly Conservation Europe – BCL γνωστοποίησης του προγράμματος και αιτήματος για συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα βιοπαρακολούθησης
- Επικοινωνία με τη Διεύθυνση Διαχείρισης Δασών & Δ.Π. του ΥΠΕΝ (Προϊστάμενος) για την έκδοση γενικής αδείας για όλους τους εθελοντές του προγράμματος, τους όρους και τη χρήση αυτής. 2/2/2010

- Συμμετοχή στο επιμορφωτικό πρόγραμμα: «Εμπυχωτής Υπαίθριων Τουριστικών Δραστηριοτήτων Αναψυχής». Η 2η ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ διήμερη συνάντηση, διοργανώθηκε από το Κέντρο Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στο Βόλο, 8 & 9 Φεβρουαρίου 2020. Σκοπός ήταν η παρέμβαση για την παρουσίαση του προγράμματος BUTALL και η ενεργοποίηση των εθελοντών για τη συμμετοχή τους στο εθελοντικό πρόγραμμα citizen-science, για τη συλλογή δεδομένων πεταλούδων με τη χρήση της σχετικής εφαρμογής. Οι οδηγοί βουνού και οι επαγγελματίες των υπαίθριων δραστηριοτήτων αποτελούν ομάδα-στόχο του προγράμματος λόγω της φύσης του επαγγέλματός τους που εμπεριέχει συχνή και πολύωρη παραμονή στην ύπαιθρο. Μετά το πέρας του σεμιναρίου, αποστάλησαν οι σύνδεσμοι εγγραφής στο πρόγραμμα σε 272 άτομα (ενημέρωση από γραμματεία συνεδρίου). Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε 8-9/2/2020.
- Παρήχθηκε σχετικό ενημερωτικό υλικό για το πρόγραμμα για την ιστοσελίδα του Εργαστηρίου Διατήρησης της Βιοποικιλότητας (<http://bc.lab.uoi.gr>).

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΡΑΣΕΩΝ

- ❖ Οι δράσεις είχαν ως αποτέλεσμα την **εγγραφή στο πρόγραμμα 52 εθελοντών**, οι οποίοι ανέγραψαν στην αντίστοιχη φόρμα τα προσωπικά τους δεδομένα, στοιχεία επικοινωνίας, τόπο διαμονής, την περιοχή που θα ήθελαν να αναλάβουν δράση, το επίπεδο γνώσης των πεταλούδων, τις ανάγκες τους σε εξοπλισμό, καθώς και άλλα σχόλια και προτάσεις.
- ❖ Επιπλέον, ελήφθη η **σχετική άδεια έρευνας από το ΥΠΕΝ** με θέμα: «Άδεια έρευνας στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου «BUTALL – Πεταλούδες της Ελλάδας: Συνδέοντας την επιστήμη με την κοινωνία»{έργο επιστήμης πολιτών (citizen-science) με την επωνυμία «Αρπύρα» και με ισχύ έως 30/10/2021. [ΑΔΑ: Ψ7ΑΥ4653Π8-ΔΕΟ]
- ❖ **Ιστοχώρος** BUTALL παρουσίασης του προγράμματος. <http://bc.lab.uoi.gr>

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Περαιτέρω δράσεις ενεργοποίησης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης εθελοντών θα πραγματοποιηθούν περαιτέρω από το 2021 με πρωτοβουλία του εργαστηρίου.